

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет іноземної філології
Кафедра практики англійської мови

СИЛАБУС
нормативного освітнього компонента

ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНА ПРАКТИКА

підготовки бакалавра

спеціальності 014.02 Середня освіта (Англійська мова і література)

освітньо-професійної програми Середня освіта. Англійська мова

Луцьк – 2024

Силабус нормативного освітнього компонента «ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНА ПРАКТИКА» підготовки бакалавра, галузі знань 01 Освіта / Педагогіка, спеціальності 014.02 Середня освіта (Англійська мова і література), за освітньо-професійною програмою Середня освіта. Англійська мова.

Розробники: Василенко Ольга Вікторівна, кандидат філологічних наук, доцент кафедри практики англійської мови;
Семенюк Антоніна Афанасіївна, кандидат філологічних наук, доцент кафедри практики англійської мови.

Погоджено:

Гарант освітньо-професійної програми

Шелудченко С. Б.

Силабус навчальної дисципліни затверджено на засіданні кафедри практики англійської мови (протокол № 1 від 31 серпня 2021 р.).

Силабус освітнього компонента перезатверджено на засіданні кафедри практики англійської мови, протокол № 1 від 30.08.2022 р.

Силабус освітнього компонента перезатверджено на засіданні кафедри практики англійської мови, протокол № 1 від 30.08.2023 р.

Силабус освітнього компонента перезатверджено на засіданні кафедри практики англійської мови, протокол № 1 від 29.08.2024 р.

Завідувач кафедри:

Коляда Е. К.

© Василенко, О. В., Семенюк, А. А., 2024 р.

I. Опис нормативного освітнього компонента

Таблиця 1 (Денна форма)

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь	Характеристика нормативного освітнього компонента
Денна форма навчання	01 Освіта / Педагогіка 014.02 Середня освіта (Англійська мова і література) Середня освіта. Англійська мова Бакалавр	Нормативна
Кількість годин/кредитів 90 год. / 3 кредита		Рік навчання 1
		Семестр 2-ий
		Лекції ---
		Семінарські ---
ІНДЗ: немає		Самостійна робота 84 год
		Консультації 6 год
		Форма контролю: залік
Мова навчання		Українська, англійська

Таблиця 2 (Заочна форма)

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь	Характеристика нормативного освітнього компонента
Заочна форма навчання	01 Освіта / Педагогіка 014.02 Середня освіта (Англійська мова і література) Середня освіта. Англійська мова Бакалавр	Нормативна
Кількість годин/кредитів 90 год. / 3 кредита		Рік навчання 1
		Семестр 2-ий
		Лекції ---
		Семінарські ---
ІНДЗ: немає		Самостійна робота: 80 год
		Консультації 10 год
		Форма контролю: залік
Мова навчання		Українська, англійська

II. Інформація про викладачів

Прізвище, ім'я та по батькові	Василенко Ольга Вікторівна
Науковий ступінь	кандидат філологічних наук
Вчене звання	доцент
Посада	доцент кафедри практики англійської мови
Контактна інформація	м.т. 050 6407547
	vasylenko@vnu.edu.ua
Дні занять	http://94.130.69.82/cgi-bin/timetable.cgi

	Усі запитання щодо курсу можна надсилати на електронні скриньки, зазначені в силабусі, а також через чат
Прізвище, ім'я та по-батькові	Семенюк Антоніна Афанасіївна
Науковий ступінь	кандидат філологічних наук
Вчене звання	доцент
Посада	доцент кафедри практики англійської мови
Контактна інформація	м.т. 0673324161
	semenyuk@vnu.edu.ua
Дні занять	http://94.130.69.82/cgi-bin/timetable.cgi
	Усі запитання щодо курсу можна надсилати на електронні скриньки, зазначені в силабусі, а також через чат

III. Опис нормативного освітнього компонента

1. Анотація курсу

Психолого-педагогічна практика є нормативним освітнім компонентом професійної підготовки освітньо-професійної програми, складовою частиною дисциплін за професійним спрямуванням, та невід'ємною складовою здобуття професійної кваліфікації «Вчитель англійської та німецької/французької мов закладу загальної середньої освіти для базової школи». Психолого-педагогічну практику здобувачі освіти проходять на 1 курсі, впродовж 2-го семестру без відриву від навчального процесу.

Здобувачі освіти проходять практику після того, як оволоділи фундаментальними соціально-гуманітарними, психолого-педагогічними і базовими фаховими знаннями.

2. Пререквізити.

Психолого-педагогічна практика ґрунтується на базових знаннях освітніх компонентів, які здобувачі освіти вивчали протягом 1 семестру і вивчають у 2 семестрі: англійська мова, педагогіка, психологія, вікова фізіологія з основами гігієни.

3. Мета і завдання навчальної дисципліни.

Метою курсу є закріплення теоретичних знань з циклу загальної і професійної підготовки; отримання навичок психолого-педагогічного дослідження; ознайомлення з методикою проведення виховних заходів та профілактичної роботи серед дітей та підлітків.

Основними завданнями освітнього компоненту «Психолого-педагогічна практика» є:

- вивчення та узагальнення здобувачами освіти накопиченого в ЗЗСО передового педагогічного досвіду;
- спостереження за навчально-виховним процесом на уроках англійської мови, ведення щоденника спостережень;
- набуття практичних навиків та вмінь при виконанні конкретних практичних завдань із керованого спостереження;
- ознайомлення з основними методами психодіагностики та набуття досвіду їх

застосування при роботі як з окремим учнем, так і цілим класом;

- вивчення досвіду організації навчально-виховної роботи в класі з інклюзивним навчанням.

У процесі вивчення освітнього компонента використовуються такі методи: практичний метод, спостереження, метод аналізу, метод контролю та самоконтролю, частково-пошуковий, метод портфоліо, проєктування професійних ситуацій.

4. Результати навчання (компетентності).

У результаті проходження практики в рамках ОК здобувачі вищої освіти повинні володіти такими **компетентностями**:

4.1. Інтегральна компетентність

Здатність розв'язувати різного рівня складності спеціалізовані задачі та практичні проблеми в галузі педагогіки, викладати англійську та німецьку/французьку мови в закладах загальної середньої освіти, що передбачає застосування сучасних теорій та методів освітніх наук і новітніх інформаційних технологій.

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК 1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК 2. Здатність спілкуватися державною мовою (в усній і письмовій формах) на професійному рівні.

ЗК 3. Здатність до вираження національної культурної ідентичності, осмислення історії у контексті розвитку соціальних інституцій та груп, виявлення поваги до багатоманітності й мультикультурності у суспільстві; зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство, техніки і технологій.

ЗК 4. Знання та розуміння предметної області для здійснення професійної діяльності.

ЗК 5. Здатність вчитися, опановувати нові знання й застосовувати їх у практичних ситуаціях, використовуючи інформацію з різних джерел.

ЗК 7. Здатність до абстрактного та критичного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 8. Здатність виявляти, формулювати та вирішувати проблеми, бути ініціативним і генерувати нові ідеї.

ЗК 9. Здатність до міжособистісної взаємодії, роботи в команді, толерантного та взаємоввічливого спілкування з представниками інших професійних груп із дотриманням професійної етики.

ЗК 10. Здатність до прийняття ефективних рішень у професійній діяльності та відповідального ставлення до обов'язків, мотивування здобувачів освіти до досягнення спільної мети.

ЗК 11. Здатність проведення досліджень на належному рівні.

Фахові компетентності (ФК):

ФК 1. Здатність усвідомлювати структуру педагогічної науки та її теоретичних основ.

ФК 5. Здатність планувати та організовувати освітній і виховний процес з урахуванням вікових, індивідуальних та соціально-психологічних особливостей, прогнозувати його результати, використовуючи різні види й форми навчальної та пізнавальної діяльності учнів.

ФК 6. Здатність моделювати зміст навчання задля формування в учнів ключових компетентностей, добирати й ефективно використовувати сучасні методики й технології навчання, усвідомлення структури та послідовності етапів уроку, розуміння необхідності планування уроку.

ФК 7. Здатність користуватися наявними та створювати (за потреби) нові навчально-методичні матеріали, зокрема електронні освітні ресурси, використовувати цифрові технології в освітньому процесі.

ФК 8. Здатність здійснювати об'єктивний контроль, оцінювання та моніторинг результатів навчання учнів на засадах компетентнісного підходу.

ФК 9. Здатність розвивати в учнів критичне мислення та формувати ціннісне ставлення, використовувати стратегії роботи з учнями, які мотивують та сприяють розвитку їхньої позитивної самооцінки, я-ідентичності.

ФК 10. Здатність підтримувати осіб з особливими освітніми потребами та створювати умови, що забезпечують функціонування інклюзивного освітнього середовища; обирати освітні технології виховання з врахуванням вікових та індивідуальних особливостей розвитку і потреби учнів, а також забезпечити просування індивідуальними освітніми траєкторіями.

ФК 11. Здатність організовувати безпечний навчально-виховний процес, пропагувати здоровий спосіб життя; планувати й проводити години класного керівника; організовувати виховні заходи, планувати виховну роботу в позашкільних закладах освіти, оздоровчих таборах.

ФК 12. Здатність здійснювати моніторинг власної педагогічної та наукової діяльності: визначати індивідуальні професійні потреби, знаходити умови та ресурси професійного розвитку впродовж життя; виконувати наукові фахові дослідження з іноземних мов та методики їх викладання, а також оприлюднювати їхні результати.

Програмні результати навчання:

ПРН 1. Осмислює основні завдання педагога-вчителя, який володіє фаховими знаннями і здатен незалежно мислити, відповідально діяти та вирішувати професійні й практичні завдання у галузі освіти / педагогіки, пов'язані з викладанням англійської й німецької/французької мов у закладах загальної середньої освіти для базової школи із застосуванням інноваційних підходів, доцільних методів і технологій зорієнтованого компетентнісного та інтегрованого навчання, виховання і розвитку учнів.

ПРН 2. Вільно спілкується з професійних питань із фахівцями та нефахівцями (в тому числі представниками інших культур) державною та/або іноземними мовами усно й письмово з метою використання їх для організації й управління освітнім процесом.

ПРН 3. Вміє ефективно працювати з інформацією: збирати необхідну інформацію з

різних джерел, зокрема з фахової літератури та електронних баз, впорядковувати, класифікувати, систематизувати, критично аналізувати й інтерпретувати її; цікавитися й користуватися сучасними інформаційно-комунікаційними технологіями, апаратними та програмними засобами інформатизації в освіті.

ПРН 4. Аналізує можливості особистого професійного розвитку, визначає його оптимальний зміст і форми, здійснює моніторинг власної педагогічної діяльності, планує процес свого подальшого навчання й самоосвіти.

ПРН 5. Розуміє фундаментальні принципи буття людини, природи, суспільства; вміє зберігати й примножувати його моральні, наукові цінності і досягнення.

ПРН 7. Використовує інформаційні та комунікаційні технології для підбору доцільних форм, методів та засобів навчання, відповідно до мети і завдань навчального заняття, вікових та інших індивідуальних особливостей учнів, усвідомлює структури та послідовності етапів уроку, розуміє необхідності планування уроку.

ПРН 13. Здійснює управління процесом виховання; добирає методи й прийоми виховання; застосовує індивідуальну, групову та масову форми виховної роботи; вміє планувати й проводити години класного керівника, виконувати його обов'язки, організовувати виховні заходи, співпрацювати з сім'ями учнів, залучати активну громадськість до процесу виховання, здійснювати виховну роботу в позашкільних закладах освіти, планувати виховну роботу в оздоровчих таборах.

ПРН 14. Здійснює планування та організацію освітнього процесу з урахуванням психологічних і фізіологічних особливостей учнів, їхніх потреб та інтересів, а також специфіки навчального предмету; вміє передбачати труднощі, що можуть виникнути на кожному з етапів уроку та знає шляхи їх вирішення.

ПРН 15. Використовує способи самозбереження психічного здоров'я, конструктивно та безпечно взаємодіє з учасниками освітнього процесу, запобігає конфліктам в освітньому процесі.

ПРН 16. Вміє взаємодіяти, враховуючи культурні та особистісні відмінності співрозмовників, принципи недискримінації й поваги до відмінностей та підходів, визначених цілями сталого розвитку.

ПРН 17. Створює умови, що забезпечують функціонування інклюзивного освітнього середовища, здійснює педагогічну підтримку осіб з особливими освітніми потребами.

ПРН 18. Дотримується під час навчально-виховного процесу нормативно-правових актів у галузі освіти, рекомендацій зі збереження здоров'я школярів.

ПРН 19. Ефективно організовує освітній процес відповідно до вимог законодавства, застосовує різні види та форми навчально-пізнавальної діяльності учнів, раціонально використовуючи навчальний час; обирає освітні технології виховання відповідно до цілей і завдань сучасної освіти.

ПРН 20. Здійснює оцінювання результатів навчання із дотриманням відповідних критеріїв та принципів академічної доброчесності, аналізує результати навчання учнів та забезпечує самооцінювання та взаємооцінювання учнів.

5. Організація та керівництво психолого-педагогічною практикою.

Психолого-педагогічна практика на першому курсі проходить без відриву від навчального процесу згідно з розкладом. Здобувачі освіти проходять практику в другому семестрі в закладах загальної середньої освіти, які визначені базами практик відповідно до розпорядження та в рамках Угоди про співпрацю.

Обов'язки керівника практики від факультету:

- при підготовці до проведення практики ознайомити здобувачів з програмою практики, необхідною навчально-методичною документацією та надати вказівки щодо проходження практики;
- безпосередньо перед початком практики провести Інструктаж з техніки безпеки, правил внутрішнього розпорядку й охорони праці;
- ознайомити здобувачів освіти з програмою практики;
- проводити консультації для здобувачів освіти з організаційних і методичних питань практики;
- систематично контролювати виконання програми практики здобувачами освіти згідно з індивідуальними графіками;
- систематично перевіряти в здобувачів освіти звіти з практики;
- взяти участь у роботі комісії, призначеної деканом факультету іноземної філології, з проведення захисту звітів з практики.

Обов'язки керівника практики від бази практики:

- систематично контролювати виконання програми практики здобувачами освіти згідно з індивідуальними графіками;
- проводити консультації для здобувачів освіти з організаційних, методичних питань практики;
- контролювати дотримання здобувачами правил внутрішнього розпорядку;
- скласти характеристику на кожного здобувача-практиканта, в якій зазначити повноту виконання програми практики, рівень оволодіння навичками та вміннями.

Права і обов'язки здобувачів-практикантів

Здобувач освіти-практикант зобов'язаний:

- ознайомитися з програмою практики і змістом робіт, які він буде виконувати, одержати від керівника практики всі необхідні документи (індивідуальні завдання, методичні рекомендації тощо);
- пройти на кафедрі інструктаж про порядок проходження практики та Інструктаж з техніки безпеки, правил внутрішнього розпорядку і охорони праці й попередження нещасних випадків;
- прибути на базу практики точно в строк, встановлений наказом декана;
- одержати необхідну консультацію з організаційних та методичних питань від керівника практики;
- розробити календарний план роботи, дотримуватися термінів його виконання та вести робочі записи під час практики;
- у повному обсязі виконувати всі завдання, передбачені програмою практики, та вказівки її керівника;

- заздалегідь попереджати вчителя, керівника про свою відсутність на практиці;
- у випадку спізнення чи пропуску пояснити причину, надати необхідні документи, що її підтверджують;
- до зазначеного терміну подати на кафедру календарний план, щоденні записи психолого-педагогічної практики та звіт про проходження практики;
- завчасно підготувати письмовий звіт за результатами практики та захистити його на засіданні комісії.
- якщо здобувач не з'явився на практику, або не виконав програму практики, він отримує оцінку «незараховано». За умови поважної причини здобувачу освіти може бути надано право проходження практики повторно.

Якщо здобувач-практикант призначений відповідальним в групі практикантів на базі ЗЗСО, в його обов'язки входить:

- вести облік відвідування, забезпечувати навчально-виробничу дисципліну здобувачів-практикантів;
- своєчасно повідомляти здобувачам про доручення та вказівки керівника групи і організаторів практики на місцях;
- інформувати керівника практики про всі випадки порушень процесу практики;
- виконувати організаційні доручення та вказівки організаторів практики на місцях.

У період проходження психолого-педагогічної практики здобувач-практикант повинен виявляти високі моральні якості, активність, глибоку зацікавленість до своєї професії; бути прикладом організованості, дисциплінованості і працьовитості; прагнути показати свою професійну компетентність, активно брати участь у навчальній та виховній діяльності групи.

Здобувач освіти-практикант має право:

- з усіх питань, що виникають в процесі практики, звертатися до керівників практики від університету, адміністрації і керівників бази практики;
- вносити пропозиції по вдосконаленню навчально-виховного процесу, організації практики;
- користуватися матеріально-технічною базою ЗЗСО (бібліотекою, кабінетами і навчально-методичними посібниками, що знаходяться в них, технічними засобами, які можливо використовувати під час проведення занять та виховних заходів тощо).

6. Структура навчальної дисципліни.

Таблиця 2 (Денна форма)

№ з/п	Назви видів діяльності	Усього	Самост. робота	Конс.
1.	Настановча конференція. Організаційні питання практики.		2 год	
2.	Розподіл за базами практик, ознайомлення з індивідуальними завданнями відповідно до бази практики. Проходження інструктажу з правил внутрішнього розпорядку, техніки безпеки і охорони праці.		2 год.	
3.	Відвідування структурних підрозділів баз практик під час ознайомчого етапу практики. Вивчення основної		12 год.	

	документації бази практики. Зустріч з класним керівником, шкільним психологом. Вивчення планів роботи класного керівника.			
4.	Розробка свого індивідуального плану роботи.		4 год.	2
5.	Відвідування уроків англійської мови, та інших уроків в закріпленому класі. Збір, обробка й аналіз фактичних даних спостереження.		30 год.	2
6.	Спостереження та бесіди з обраним для психолого-педагогічного аналізу школярем.		20 год	
7.	Оформлення звіту та інших документів з практики.		12 год.	2
8.	Захист звіту з практики.		2 год.	
Всього:		90 годин	84	6

Таблиця 2 (Заочна форма)

№ з/п	Назви видів діяльності	сього	Самост. робота	Конс.
1.	Настановча конференція. Організаційні питання практики.		2 год	
2.	Розподіл за базами практик, ознайомлення з індивідуальними завданнями відповідно до бази практики. Проходження інструктажу з правил внутрішнього розпорядку, техніки безпеки і охорони праці.		2 год.	
3.	Відвідування структурних підрозділів баз практик під час ознайомчого етапу практики. Вивчення основної документації бази практики. Зустріч з класним керівником, шкільним психологом. Вивчення планів роботи класного керівника.		12 год.	2
4.	Розробка свого індивідуального плану роботи.		4 год.	2
5.	Відвідування уроків англійської мови, та інших уроків в закріпленому класі. Збір, обробка й аналіз фактичних даних спостереження.		30 год.	2
6.	Спостереження та бесіди з обраним для психолого-педагогічного аналізу школярем.		18 год	2
7.	Оформлення звіту та інших документів з практики.		10 год.	2
8.	Захист звіту з практики.		2 год.	
Всього:		90 годин	80	10

7. Зміст та завдання психолого-педагогічної практики.

Етапи практики	Зміст практики	Завдання студента
Підготовчий	Настановча конференція	Ознайомлення з програмою практики, її метою та основними завданнями. Обрати відповідального в групі здобувачів-практикантів.
	Інструктаж з техніки безпеки, правил внутрішнього розпорядку і охорони праці.	Ознайомитися з інструктажем з техніки безпеки, правилами внутрішнього розпорядку і охорони праці.
Ознайомлювальний	Зустріч з адміністрацією навчального закладу та керівником практики базового навчально-виховного комплексу.	Ознайомитися з планом роботи навчального закладу. Зустрітися з класними керівниками, та шкільним психологом навчального закладу, ознайомитися з планом роботи класного керівника.
	Складання і затвердження плану роботи здобувача-практиканта.	Розробити свій календарний план роботи у ЗЗСО, представити план керівнику практики на затвердження.
	Знайомство з класом.	Встановити контакт з дітьми закріпленого класу, спостерігати за дітьми в різних навчальних і комунікативних ситуаціях.
Основний	Спостереження за вчителем і за учнями.	Відвідувати уроки англійської мови, спостерігати за поведінкою та методикою навчання вчителя англійської мови. Відвідувати уроки в закріпленому класі, спостерігати за поведінкою учнів на уроці. Обрати дитину для здійснення психолого-педагогічного аналізу. Відвідувати виховні заходи, спостерігати за методикою їх проведення класним керівником.
	Збір інформації про досліджувану дитину.	Зібрати інформацію про обраного для психодіагностики здобувача

		освіти шляхом вивчення документації, співбесід, спостереження за його поведінкою під час проведення занять. Дізнатися про біографію обраного учня, його сімейні обставини, особливості перебування у класному колективі, позашкільні інтереси та особливості спілкування. Скласти психолого-педагогічну характеристику на обраного учня.
	Ведення щоденника психолого-педагогічних спостережень.	Вести в щоденнику практики записи спостережень за педагогічною діяльністю вчителя англійської мови. Вести записи спостережень за поведінкою обраного для психолого-педагогічного аналізу здобувача освіти. Вести записи спостережень за проведенням класним керівником виховного заходу. Записати власні загальні враження від практики, її переваги і труднощі, які виникли при виконанні завдання.
	Виконання індивідуального завдання.	Провести анкетування учня. Здійснити аналіз отриманих результатів.

IV. Документація, яку зобов'язаний представити здобувач-практикант на кафедрі

Здобувач-практикант в термін, зазначений керівником практики від факультету, повинен здати такі документи:

1. Щоденник з психолого-педагогічної практики, в якому повинні бути заповнені наступні пункти:

– характеристика на здобувача-практиканта з бази практики. Характеристику надає і підписує класний керівник закріпленого класу;

– звіт про проходження практики (звіт, який здобувач складає на підставі інформації та результатів практичної роботи отриманих протягом практики. Звіт оцінює керівник практики від факультету.

2. Психолого-педагогічна характеристика на школяра, яка перевіряється й оцінюється керівником практики від факультету.

3. Індивідуальне завдання (анкета, аналіз результатів анкети). Оцінюється керівником практики від факультету.

V. Критерії оцінювання результатів психолого-педагогічної практики

Зміст роботи, яку оцінюють та відповідні документи	Кількість балів (максимально)
1. Особистісні характеристики здобувача освіти (дисциплінованість під час проходження практики, ініціативність, самостійність, професійна спрямованість, відповідальність, інноваційність тощо). Психолого-педагогічна майстерність (педагогічний такт, комунікабельність). <i>Документ:</i> характеристика на здобувача-практиканта з бази практики, підписана класним керівником закріпленого класу.	15
2. Якість виконання індивідуального плану. Оцінку ставить керівник практики від факультету.	15
3. Звіт про проходження практики (звіт, який здобувач складає на підставі інформації та результатів практичної роботи, отриманих протягом практики). <i>Документ:</i> Щоденик практики. Звіт оцінює керівник практики від факультету.	15
4. Психолого-педагогічна характеристика на школяра, яка оцінюється керівником практики від факультету.	15
5. Психолого-педагогічні знання та навички. <i>Документи:</i> - аналіз розкладу уроків (10 балів); - звіт про виконання індивідуального завдання (анкета – 10 балів; аналіз отриманих результатів – 10 балів) – 20 балів; <i>Документи</i> оцінюються керівником практики від факультету.	30
6. Захист практики (за несвоєчасну подачу звітної документації віднімається 5 балів).	10
Разом	100

VI. Політика оцінювання

Усі учасники освітнього процесу зобов'язані дотримуватися вимог чинного законодавства України, Статуту і Правил внутрішнього розпорядку ВНУ імені Лесі Українки, навчальної етики та корпоративної культури, толерантно та з повагою ставитися до всіх учасників процесу навчання, дотримуватися графіку проведення та термінів складання усіх видів робіт, передбачених силабусом освітнього компонента, повідомляти викладача про його зміни, бути організованим і сумлінним, нести особисту та колективну відповідальність, без вагань звертатися до викладача за

консультаціями у разі потреби.

На початку вивчення освітнього компонента викладач ознайомлює здобувачів з метою і завданнями освітнього компонента; видами робіт та критеріями їх оцінювання; з політикою оцінювання та перескладання; з особливостями рейтингової системи; з політикою проходження практики; з принципами академічної доброчесності. Здобувачі освіти зобов'язані відвідувати базу практики в ЗЗСО.

За об'єктивних причин, наприклад, в умовах карантинних обмежень або ж хвороби здобувача (чи здобувача з особливими потребами), працевлаштування, міжнародного стажування, за умови певних сімейних обставин тощо, здобувач може оформити індивідуальний план і навчання у такому випадку відбувається за погодженим графіком з використанням технологій дистанційного навчання відповідно до [Положення про порядок реалізації права на академічну мобільність учасників освітнього процесу Волинського національного університету ВНУ імені Лесі Українки](#).

Освітній процес та контроль його результатів здійснюється згідно з [Положенням про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів вищої освіти Волинського національного університету імені Лесі Українки](#).

**Організація ОК «Психолого-педагогічна практика» дозволяє впровадження у навчальний процес елементів дуальної освіти. Здобувач може поєднувати навчання в університеті з навчанням на робочому місці у закладі вищої освіти, на приватних та державних підприємствах, що реалізують міжнародну діяльність, де набуває необхідні знання, компетентності з тем (модулів), передбачених силябусом курсу, які оцінюються представниками Підприємства (наставниками) та викладачем Університету. Деталі щодо реалізації елементів дуальної освіти подано за посиланням [Положення про підготовку здобувачів освіти у Волинському національному університеті імені Лесі Українки з використанням елементів дуальної форми здобуття освіти](#).*

Політика щодо академічної доброчесності

Під час вивчення ОК «Психолого-педагогічна практика» здобувачі вищої освіти повинні керуватися принципами академічної доброчесності (детально за покликанням: [Кодекс академічної доброчесності Волинського національного університету імені Лесі Українки](#)) та виконувати передбачені програмою творчі завдання самостійно. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі здобувача є підставою для її незарахування викладачем, незалежно від масштабів плагіату чи обману. Якщо виявлено 25% і вище плагіату у письмових завданнях (есе) під час поточного контролю, викладач повертає роботу здобувачеві з можливістю повторного виконання. Викладач здійснює перевірку на плагіат за допомогою програмного забезпечення у вільному доступі.

За умови виникнення конфліктних ситуацій, здобувач освіти та викладач керуються [Положенням про порядок і процедури вирішення конфліктних ситуацій у ВНУ імені Лесі Українки](#), пункт 5 «Врегулювання конфліктів у навчальному процесі».

Політика щодо визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та / або інформальній освіті.

Під час вивчення ОК «Психолого-педагогічна практика», визнаються результати навчання, отримані в неформальній освіті (професійні курси/тренінги, онлайн-освіта, стажування тощо), які за тематикою, обсягом вивчення та змістом відповідають курсу

«Психолого-педагогічна практика» як в цілому, так і його окремим модулям, темі (темам), що передбачені цим силабусом. Визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, відбувається в семестрі, що передує семестру початку вивчення освітнього компонента, або під час вивчення ОК, але не пізніше 01 грудня та 01 травня, враховуючи ймовірність непідтвердження здобувачем результатів такого навчання. Деталі щодо процедури зарахування результатів регулюються [Положенням про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті ВНУ імені Лесі Українки](#).

У межах навчального року Університет може визнати результати навчання, набуті в неформальній та/або інформальній освіті, в обсязі не більше ніж 25% загального обсягу кредитів, передбачених ОП. Будь-яке зарахування балів, отриманих здобувачем, відбувається одноразово лише в межах одного ОК.

VII. Шкала оцінювання (залік)

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка
90–100	Зараховано
82–89	
75–81	
67–74	
60–66	
1–59	Незараховано (необхідне перескладання)

VIII. захист практики

Комісія приймає залік у терміни, що визначені наказом на практику (але не пізніше ніж протягом десяти днів після її закінчення). Здобувач-практикант зобов'язаний з'явитися на захист, надавши всі необхідні документи для звіту.

Оцінка за психолого-педагогічну практику вноситься в заліково-екзаменаційну відомість, індивідуальний навчальний план здобувача освіти і враховується під час визначення розміру стипендій разом з іншими підсумковими оцінками. У разі отримання незадовільної оцінки під час складання заліку здобувачу надається можливість повторного складання заліку за умови доопрацювання звіту й індивідуального завдання. За умови отримання незадовільної оцінки з практики під час ліквідації заборгованості комісії здобувач відраховується з Університету.

IX. Про проведення та організацію практики в умовах карантину з використанням дистанційних технологій навчання

Під час карантину практику переорієнтовано на дистанційне проведення відповідно до [Положення про дистанційне навчання у ВНУ імені Лесі Українки](#) від 29.06.2022 р. Бази практики, з якими укладено угоди про проведення практики, мають можливість організувати роботу здобувачів освіти в умовах карантину з

використанням дистанційних технологій навчання.

Дистанційна комунікація учасників освітнього процесу може здійснюватися за допомогою таких сучасних інформаційно-комунікаційних технологій, як електронна пошта, месенджери (Viber, Telegram та ін.), відеоконференції (Moodle, MS Teams, ZOOM, Cisco WebEx, Google Meet, Skype та ін.), форуми, чати, аудіоконференції тощо.

Керівник практики від факультету у випадку запровадження дистанційної форми навчання:

- проводить дистанційно настановчу конференцію з практики;
- проводить дистанційно інструктаж здобувачам освіти з техніки безпеки, правил внутрішнього розпорядку і охорони праці під час проходження практики;
- дистанційно перевіряє документи, надані здобувачем-практикантом для звіту;
- проводить дистанційно on-line консультації за попередньо узгодженим графіком для здобувачів щодо виконання програми практики та оформлення звітної документації;

- проводить дистанційно захист практики, на якій виставляє підсумкову оцінку.

Здобувачі-практиканти закладу вищої освіти у випадку запровадження дистанційної форми навчання зобов'язані:

- до початку практики встановити контакт із своїми керівниками практики;
- своєчасно виходити на відеозв'язок з керівниками практики;
- узгодити графік виконання програми практики та оформлення звітної документації та щоденника практики;
- отримати щоденник практики, індивідуальне завдання, методичні матеріали та рекомендації щодо оформлення звітної документації;
- виходити дистанційно на консультації on-line за попередньо узгодженим графіком з своїм керівником;
- заповнити щоденник практики, що відображає обсяг виконаних робіт;
- зафіксувати на фото щоденник та завантажити у систему електронного забезпечення в електронному вигляді;
- підготувати та завантажити у систему електронного забезпечення звіт з практики в електронному вигляді;
- своєчасно повідомляти свого керівника практики про технічні проблеми, пов'язані з виконанням програми практики;
- своєчасно вийти на зв'язок у час проведення підсумкової конференції і прозвітувати про результати проходження практики у присутності всіх членів комісії дистанційно.

За підсумками дистанційного проходження практики, здобувачі повинні виконати всі завдання, оформити та дистанційно здати звіт та щоденник з проходження практики. Звіт з практики є результативною формою практики.

Заповнення залікових книжок і відомостей з практики здійснюється після закінчення дистанційного навчання та подання керівнику практики звіту та щоденника у роздрукованому вигляді.

У випадку відсутності мережі Інтернет всі організаційні питання з проходження практики вирішуються іншими засобами зв'язку.

VIII. Рекомендована література та інтернет-ресурси

Основна:

1. Белікова В. В. Програма та методичні вказівки до педагогічної практики / за заг. ред. О. Е. Коваленко. Харків: УПА, 2015. 43 с.
2. Виноградова Т. В. Книга класного керівника. Харків: Вид. група «Основа», 2016. 128 с.
3. Виховна система школи / упоряд. В. В. Григораш. Харків: Вид. група «Основа», 2015. 128 с.
4. Гребенькова А. О. Довідник класного керівника: 1-4 класи. Харків: «Ранок», 2016. 192 с.
5. Державний стандарт початкової освіти: Постанова кабінету Міністрів України від 21.02.2018 № 87. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/87-2018-%D0%BF>
6. Концепція Нової української школи. URL: <https://www.kmu.gov.ua/storage/app/media/reforms/ukrainska-shkola-compressed.pdf>.
7. Мороз І. В., Ярошенко О. Г. Педагогічна практика студентів у загальноосвітніх навчальних закладах: навч. посібник. К., 2015. 90 с.
8. Педагогічна практика в початковій школі: навчально-методичний посібник / за ред. О. Б. Будник. Івано-Франківськ: ПП Бойчук А.Б., 2016. 320 с.
9. Педагогічна практика: навчально-методичний посібник / уклад. А. В. Іванченко, О. А. Дубасенюк, А. А. Сбруєва, О. Є. Антонова. Житомир: Житомир. держ. ун-т, 2015. 126 с.
10. Про освіту: Закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>.
11. Сергійчук О. М., Скутіна В. І., Онищенко Н. П. Організація педагогічної практики у педагогічному університеті: навчально-методичний посібник для студентів, магістрантів педагогічних університетів. Переяслав-Хмельницький, 2015. 47 с.
12. Соловей М. І. Організація педагогічної практики в кредитно-модульній системі навчання. К., 2016. 106 с.

Додаткова:

1. Вовченко І. І., Кутек Т. Б. Педагогічна практика в школі. Житомир: ЖДУ, 2007. 48 с.
2. Дрозденко К. С. Психолого-педагогічна характеристика особистості учня. Позакласний час. 2001. № 19-20. С. 3–14.
3. Кузьмінський А. І. Педагогіка: завдання і ситуації. К.: Знання-Прес, 2003. 429 с.
4. Мазоха Д. С., Опанасенко Н. І. Педагогіка: навчальний посібник. К.: Центр навчальної літератури, 2005. 232 с.
5. Максимюк С. П. Педагогіка: навчальний посібник. К.: Кондор, 2005. 667 с.
6. Мартиненко С. М., Хоружа Л. Л. Загальна педагогіка: навчальний посібник. К.: МАУП, 2002. 176 с.
7. Мойсеюк Н. Є. Педагогіка: навч. посіб. К., 2007. 656 с.
8. Науково-дослідна робота в закладах освіти: методичний посібник / уклад. Ю. О. Турапов, В. І. Уруський. Тернопіль: АСТОН, 2001. 140 с.
9. Омеляненко В. Л., Кузьмінський А. І. Педагогіка: завдання і ситуації. К.: Знання-Прес, 2006. 423 с.

Додаток А

**Зразок оформлення титульної сторінки звіту
МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВОЛИНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ЛЕСІ УКРАЇНКИ
Факультет іноземної філології**

ЗВІТ

про проходження психолого-педагогічної практики

здобувача освіти...групи

галузі знань «01 Освіта /Педагогіка»

спеціальності «014.02 Середня освіта (Англійська мова і література)»

освітньо-професійної програми «Середня освіта. Англійська мова»

факультету іноземної філології

ПІБ студента

М.П.

Директор Луцької ЗЗСО №

Луцьк – 202_

У додатках розміщено рекомендовані зразки оформлення психолого-педагогічних спостережень, які можуть бути змінені та уточнені керівником практики.

Додаток Б

Знайомство з навчальним закладом

Директор (або його заступник) _____
(ПІБ заповнюється повністю)

Психолог _____
(ПІБ заповнюється повністю)

1. Короткі відомості про навчальний заклад (адреса, кількість учнів, кількість вчителів тощо):

2. Основні завдання в роботі навчального закладу:

3. Можливі труднощі, проблеми у навчально-виховній роботі:

4. Інформація про клас, до якого прикріплений студент (вказати клас): _____

а) класний керівник (ПІБ) _____

б) у яку зміну навчається _____

в) кількість учнів _____

5. Можливі проблеми у роботі з учнями:

Аналіз розкладу уроків у визначеному класі

Довідка

Сучасними науковими дослідженнями встановлено, що найвища активність розумової діяльності у дітей шкільного віку припадає на інтервал з 10 до 12 години. Цей час характеризується найбільшою ефективністю засвоєння матеріалу при найменших психофізичних затратах організму.

Тому в розкладі уроків для учнів середнього і старшого віку предмети, що вимагають значного розумового напруження, повинні проводитися на 2, 3, 4 уроках.

Неоднакова розумова діяльність учнів і в різні дні навчального тижня: її рівень зростає до середини тижня і залишається низьким на початку (понеділок) та в кінці (п'ятниця) тижня.

Тому розподіл навчального навантаження протягом тижня повинен бути таким, щоб найбільший його обсяг припадав на вівторок, середу. На ці дні у шкільний розклад необхідно виносити предмети, які потребують великого розумового напруження або ті, які не вимагають значного навантаження, але у більшій кількості, ніж в інші дні тижня.

Вивчення нового матеріалу, контрольні роботи найкраще проводити на II-IV уроках дня посеред тижня.

Предмети, які вимагають значних затрат часу для виконання домашніх завдань, не повинні групуватися в один день у розкладі занять.

Необхідно проводити оцінку розкладу уроків. Для цього пропонується використовувати методику, розроблену Н. П. Гребняком і В. В. Машиністовим (1993 р.). За цією методикою кожен навчальний предмет має різний бал складності:

- Геометрія – 6.
- Алгебра – 5,5.
- Іноземна мова – 5,4.
- Хімія – 5,3.
- Фізика – 5,2.

Біологія – 3,6.

Українська мова – 3,5. Українська література –1,7.

Історія –1,7.

Фізкультура, трудове навчання, музика, образотворче мистецтво, креслення – 1.

При правильно складеному розкладі уроків найбільша кількість балів за день у сумі усіх предметів повинна припадати на вівторок і (або) середу.

Для учнів молодшого і середнього віку розподіляти навчальне навантаження в тижневому циклі слід таким чином, щоб його найбільша інтенсивність (по сумі балів за день) припадала на вівторок і середу, в той час як четвер був дещо полегшеним днем.

Розклад складено неправильно, коли найбільше число балів за день припадає на перший та останній робочі дні тижня або коли воно однакове у всі робочі дні.

Експертиза розкладу занять

Параметри експертизи розкладу навчальних занять

Оцінка 0 1 2

А. Максимально допустимо навантаження учнів.

Б. Розподіл максимально допустимого навантаження щодо віку учнів.

В. Шестиденний навчальний тиждень для учнів 5–11-х класів усіх видів НЗ з поглибленим змістом предмета.

Г. Тривалість уроку не перевищує 45 хвилин.

Д. Початок занять не раніше 8-ї години.

Є. Навчання класів з поглибленим змістом навчальних програм у першу зміну.

І. Навчання класів початкової школи, 5-х класів, випускних класів у першу зміну.

Ж. Наявність розкладу факультативних занять.

З. Проведення факультативних занять у дні з найменшою кількістю обов'язкових уроків.

К. Наявність 45-хвилинної перерви між останнім уроком та факультативними заняттями.

Л. Відсутність здвоєних уроків для учнів 5–9-х класів, окрім уроків праці, фізкультури, уроків проведення контрольних та лабораторних робіт.

М. Наявність динамічної паузи або уроків фізкультури після здвоєних уроків з основних та профільних предметів.

Н. Чергування протягом дня та тижня для учнів старшого віку предметів фізико-математичного та гуманітарного циклів.

О. Побудова розкладу з урахуванням ходу денної та тижневої кривої розумової працездатності учнів.

П. Відповідність розподілу предметів протягом навчального дня ранговій шкалі складності предметів.

Р. Відповідність часового інтервалу між уроками нормативним вимогам (10 хв. – маленька перерва, велика перерва після 2-х або 3-х уроків).

0 – не відповідає вимогам,

1 – частково відповідає,

2 – цілком відповідає вимогами.

К – кількість балів - _____

Максимальна кількість балів 32.

Розклад вважається задовільним за умови наявності не менше 26 балів.

Психолого-педагогічна характеристика учня

План складання психолого-педагогічної характеристики учня

I. Загальні відомості про учня

- 1) *Анкетні дані* (прізвище, ім'я, по батькові; дата народження, клас (якщо клас спеціалізований, зазначити)).
- 2) *Відомості про стан здоров'я* (наявність хронічних захворювань, особливості функціонування нервової системи (швидко стомлюється після тривалого навантаження, не стомлюється)).
- 3) *Успішність* (середній бал, зазначення предметів, з яких найвищі бали, найнижчі; зазначення предметів, до яких учень відчуває інтерес, а також найскладніші для нього предмети).
- 4) *Позашкільні заняття* (відвідування гуртків, секцій і т.д.).
- 5) *Особливості сімейного виховання.*

II. Прояв особистісних якостей у поведінці учня

- 1) *Спрямованість інтересів* (суспільна активність, працьовитість, відповідальність, ініціативність, організованість, допитливість, акуратність).
- 2) *Ставлення до людей* (колективізм, чесність, правдивість, справедливість, товариськість, почуття товариства, чуйність, ввічливість, тактовність).
- 3) *Ставлення до себе* (скромність, впевненість у собі, самокритичність, уміння розраховувати свої сили, прагнення до успіху, першості, самоконтроль).
- 4) *Ставлення дитини до колективу* (авторитет дитини в колективі, товариськість і розуміння товаришів, ставлення до негативних соціально-психологічних явищ у колективі тощо).
- 5) *Положення учня в класі* (авторитет у класі, лідерські якості).

III. Особливості психічних процесів і емоцій

- 1) *Увага на уроках:*
 - а) завжди легко і швидко зосереджує свою увагу на поясненні вчителя;

ніколи не відволікається на уроці, помилок через неуважність на уроці не робить;

б) досить уважно слухає пояснення вчителя; відволікається рідко; іноді трапляються помилки в роботах через неуважність;

в) не завжди уважно слухає пояснення вчителя; періодично відволікається, часто робить помилки через неуважність, але самостійно виправляє їх при перевірці;

г) слухає досить уважно тільки у тому випадку, якщо йому цікаво, часто відволікається; постійно робить помилки через неуважність, при перевірці не завжди виправляє їх;

д) як правило, повільно і тяжко зосереджує свою увагу на уроці; мало що засвоює через постійні відволікання; робить багато помилок через неуважність і не помічає їх при перевірці.

2) Особливості пам'яті учня:

а) при завчанні завжди попередньо розбирається у структурі і змісті матеріалу; але й матеріал, що вимагає механічного завчання, запам'ятовує легко;

б) при завчанні може запам'ятати лише те, у чому попередньо розібрався; матеріал, що вимагає механічного запам'ятовування, дається важко;

в) матеріал, що вимагає механічного завчання, засвоює дуже легко, досить 1-2 рази переглянути його; має звичку не розбиратися у структурі й змісті матеріалу, що заучується;

г) при вивченні довго розбирається в матеріалі; при викладенні робить помилки за формою, але зміст викладає точно;

д) для запам'ятовування матеріалу багаторазово механічно повторює його, не перебираючи і не осмислюючи, робить значеннєві помилки.

3. Характеристика мислення учня:

а) швидко схоплює суть матеріалу, завжди в числі перших вирішує завдання, часто пропонує власні оригінальні рішення;

б) досить швидко розуміє матеріал, швидше за інших вирішує завдання, іноді пропонує власні оригінальні способи вирішення;

в) задовільно розуміє матеріал після пояснення в середньому темпі; зазвичай власних оригінальних рішень не пропонує;

г) у числі останніх учнів уловлює суть пояснень учителя (викладача); відрізняється повільним темпом обмірковування й вирішення завдань; відрізняється повільним темпом обмірковування й вирішення завдань;

д) розуміє матеріал після додаткових занять, у край повільно вирішує завдання, при вирішенні завдання сліпо використовує відомі «шаблони».

4. Емоційна реактивність учня:

а) завжди емоційно реагує на будь-які життєві явища, його може схвилювати розповідь;

б) звичайно емоційно реагує на життєві явища, але рідко що може схвилювати глибоко;

в) рідко проявляє живу емоційну реакцію на події; г) жива емоційна реакція практично відсутня.

5. Характеристика загального емоційного тону школяра:

а) постійно жвавий, дуже активний у всіх сферах шкільного життя, в усе втручається, береться за всі справи;

б) жвавий, у міру активний у всіх сферах шкільного життя;

в) жвавий, активний тільки у деяких сферах шкільного життя; г) у порівнянні з однокласниками менш активний і жвавий;

д) практично завжди пригнічений, апатичний у всіх сферах шкільного життя, незважаючи на те, що здоровий.

6. Емоційна врівноваженість учня:

а) завжди спокійний, у нього не буває сильних емоційних спалахів; б) зазвичай спокійний, емоційні спалахи дуже рідкісні;

в) емоційно врівноважений;

г) підвищена емоційна збудливість, схильний до бурхливих емоційних проявів; д) запальний, є частими сильні емоційні спалахи з незначних приводів.

Під час написання характеристики необхідно використовувати такі методи дослідження:

- вивчення документації навчально-виховного закладу;
- співбесіди з дитиною, викладачем, батьками, однокласниками;
- спостереження за її поведінкою на заняттях і перервах;
- психодіагностика (методика Г.Айзенка – EPQ, методика діагностики комунікативної установки В. В. Бойко, тривожності Спілбергера та Ханіна, методика діагностики рівня емпатійних здібностей В. В. Бойко, методика «Карта інтересів» та ін.) – обов'язкове використання 2-3 методик з наведенням листів опитування, результатів та аналізом отриманих даних.

Анкета «САМООЦІНКА»

№	Перелік якостей та здібностей	Оцінка
1	Розум.	
2	Зовнішність.	
3	Чесність.	
4	Уміння бути гарним товаришем.	
5	Упевненість у собі.	
6	Доброта.	
7	Справедливість.	
Загальна кількість балів:		
Висновок: _____		

Мета анкети самооцінки: визначити, як дитина в цілому сприймає саму себе: позитивно, негативно, нейтрально.

Інструкція: « Оцінюйте свої якості та здібності за 10-бальною шкалою, де

0 балів	відсутність цієї якості або здібності
----------------	---------------------------------------

10 балів

максимальний рівень прояву цієї якості

Перелік якостей та здібностей:

1. Розум.
2. Зовнішність.
3. Чесність.
4. Уміння бути гарним товаришем.
5. Упевненість у собі.
6. Доброта.
7. Справедливість.

Обробка результатів:

Бали, які отримують за кожне твердження додають. При цьому:

0–20 балів	– негативне сприймання;
21–40 бали	– нейтральне сприймання;
41–60 балів	– позитивне сприймання;

Психолого-педагогічний аналіз уроку англійської мови

Тема: _____

Зміст уроку

Основні етапи уроку, їх зміст, методи і засоби навчання, які було використано вчителем

Основні види контролю, які були застосовані на уроці:

Характеристика діяльності учнів на уроці

Виявлення інтересу та уваги при вивченні нового матеріалу:

Активність на етапі засвоєння та закріплення нових знань :

Дисципліна протягом всього уроку: _____

Характеристика діяльності вчителя на уроці

Особливості мови вчителя (виразність, емоційність та інше):

Дотримання педагогічного такту:

Як було враховано вікові та індивідуальні особливості дітей

Підсумок уроку

Сильні сторони:

Що можна було б змінити в уроці:

Самоаналіз результатів психолого-педагогічної практики

Психолого-педагогічна практика стала для мене

Для мене було відкриттям

Моя самостійність виявилася в

Найцікавішим було

Я навчився (навчилась)

Мені було важко

Мої пропозиції

Здобувач освіти _____ групи
факультету іноземної філології
ВНУ імені Лесі Українки
ПІБ

підпис